

CONCEPT OF NATIONAL HISTORICAL CONSCIOUSNESS AND THEORETICAL AND METHODOLOGICAL BASIS OF ITS RESEARCH

Babadjanova Nodira Abdullayevna

Assistant Professor of the Department of History of UzDJTU

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18586450>

ARTICLE INFO

Received: 04th February 2026

Accepted: 09th February 2026

Online: 10th February 2026

KEYWORDS

National historical
consciousness, historical
memory, historiography,
methodology, national
identity, social consciousness.

ABSTRACT

This article analyzes the theoretical essence of the concept of national historical consciousness, its place within the system of social consciousness, and the patterns of its formation. National historical consciousness is interpreted as a complex social phenomenon closely connected with historical memory, historiography, the education system, and state policy. Special attention is paid to methodological approaches to studying national historical consciousness and their scientific potential.

ПОНЯТИЕ НАЦИОНАЛЬНО-ИСТОРИЧЕСКОГО СОЗНАНИЯ И ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ЕГО ИССЛЕДОВАНИЯ

Бабаджанова Нодира Абдуллаевна

Доцент кафедры истории Узбекистана УзДЖТУ

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18586450>

ARTICLE INFO

Received: 04th February 2026

Accepted: 09th February 2026

Online: 10th February 2026

KEYWORDS

Национальное
историческое сознание,
историческая память,
историография,
методология,
национальная
идентичность,
общественное сознание.

ABSTRACT

В статье анализируется теоретическая сущность понятия национального исторического сознания, его место в системе общественного сознания и закономерности формирования. Национальное историческое сознание рассматривается как сложное социальное явление, тесно связанное с исторической памятью, историографией, системой образования и государственной политикой. Особое внимание уделяется методологическим подходам к изучению национального исторического сознания и их научному потенциалу.

MILLIY TARIXIY ONG TUSHUNCHASI VA UNI TADQIQ QILISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI

Babadjanova Nodira Abdullayevna

O'zDJTU O'zbekiston tarixi kafedrası dotsenti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18586450>

ARTICLE INFO

Received: 04th February 2026

Accepted: 09th February 2026

Online: 10th February 2026

KEYWORDS

Milliy tarixiy ong, tarixiy xotira, tarixshunoslik, metodologiya, milliy o'zlik, ijtimoiy ong.

ABSTRACT

Mazkur maqolada milliy tarixiy ong tushunchasining nazariy mohiyati, uning ijtimoiy ong tizimidagi o'rni hamda shakllanish qonuniyatlari ilmiy tahlil qilinadi. Tadqiqotda milliy tarixiy ong tarixiy xotira, tarixshunoslik, ta'lim tizimi va davlat siyosati bilan uzviy bog'liq murakkab ijtimoiy hodisa sifatida talqin etiladi. Shuningdek, milliy tarixiy ongni o'rganishda qo'llaniladigan metodologik yondashuvlar tizimli ravishda yoritilib, ularning ilmiy imkoniyatlari ochib beriladi.

Milliy tarixiy ong muammosi tarix fanining zamonaviy rivojlanish bosqichida alohida ilmiy ahamiyat kasb etayotgan murakkab va ko'p qirrali hodisalardan biri hisoblanadi. Jamiyatning o'z o'tmishiga bo'lgan munosabati, tarixiy tajribani anglash darajasi hamda tarixiy xotirani saqlash va uzatish mexanizmlari aynan tarixiy ong orqali namoyon bo'ladi. Shu bois milliy tarixiy ongni faqat tarixiy bilimlar majmui sifatida emas, balki ijtimoiy ongning muhim shakli sifatida talqin etish zarurati yuzaga keladi.

Ilmiy adabiyotlarda "tarixiy ong" tushunchasi jamiyat a'zolarining tarixiy voqealar, jarayonlar va shaxslar haqidagi tasavvurlari, bilimlari hamda ularga nisbatan shakllangan baholar tizimini ifodalovchi kategoriya sifatida izohlanadi. Milliy tarixiy ong esa ushbu jarayonning millat miqyosidagi ko'rinishi bo'lib, u muayyan xalqning tarixiy taqdiri, madaniy merosi va ijtimoiy tajribasi bilan chambarchas bog'liq holda shakllanadi. Bu ong orqali jamiyat o'zini tarixiy subyekt sifatida anglaydi va milliy o'zlikni idrok etadi.

Milliy tarixiy ong ijtimoiy ongning boshqa shakllari — siyosiy, huquqiy,

diniy va madaniy ong bilan uzviy aloqada rivojlanadi. Ayniqsa, siyosiy ong bilan bo'lgan o'zaro ta'sir jarayoni tarixiy ong mazmunining shakllanishida muhim o'rin tutadi. Chunki siyosiy hokimiyat va hukmron mafkura tarixga beriladigan baholarni, tarixiy voqealarning talqinini va tarixiy shaxslarning qadr-qimmatini belgilashda faol ishtirok etadi. Natijada tarixiy ong ko'pincha muayyan davr manfaatlari asosida shakllanadi.

Milliy tarixiy ongning muhim xususiyatlaridan biri uning dinamik xarakterga ega ekanligidir. U doimiy ravishda jamiyatdagi siyosiy, ijtimoiy va madaniy o'zgarishlar ta'sirida rivojlanib boradi. Turli tarixiy davrlarda milliy tarixiy ongning mazmuni, ustuvor yo'nalishlari va talqin mezonlari o'zgarib kelgan. Masalan, mustamlakachilik sharoitida milliy tarixiy ong cheklangan, buzib talqin qilingan yoki ikkinchi darajali holatga tushirilgan bo'lsa, mustaqillik sharoitida uni qayta tiklash va ilmiy asosda rivojlantirish zarurati paydo bo'ladi.

Milliy tarixiy ongni shakllantirish va rivojlantirish jarayonida tarixiy xotira alohida o'rin tutadi. Tarixiy xotira jamiyat tomonidan o'tmish voqealarini

eslab qolish, saqlash va avloddan-avlodga uzatish jarayonini ifodalaydi. Aynan tarixiy xotira orqali tarixiy voqealar jamoaviy ongda mustahkamlanadi va muayyan ramziy mazmun kasb etadi. Shu bilan birga, tarixiy xotira har doim ham obyektiv xarakterga ega bo'lavermaydi. U ko'pincha siyosiy va mafkuraviy omillar ta'sirida shakllanadi va qayta talqin qilinadi.

Tarixiy xotira va milliy tarixiy ong o'rtasidagi munosabat murakkab va ziddiyatli jarayondir. Bir tomondan, tarixiy xotira milliy tarixiy ongning asosiy manbai bo'lsa, ikkinchi tomondan, tarixiy ong tarixiy xotirani tanlash, qayta baholash va tizimlashtirish vazifasini bajaradi. Shu jihatdan tarix fanining asosiy vazifalaridan biri tarixiy xotirani tanqidiy tahlil qilish va milliy tarixiy ongni ilmiy asosda shakllantirishdan iboratdir.

Milliy tarixiy ongni shakllantirishda tarixshunoslikning o'rni beqiyosdir. Tarixshunoslik tarixiy jarayonlarni ilmiy metodlar asosida o'rganish, manbalarni tanqidiy tahlil qilish va tarixiy voqealarga obyektiv baho berish imkonini yaratadi. Aynan tarixshunoslik orqali milliy tarixiy ongning ilmiy poydevori shakllanadi. Tarixshunoslikdagi metodologik yondashuvlar, nazariy qarashlar va manbalar tanlovi milliy tarixiy ong mazmuniga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Milliy tarixiy ong shakllanishida ta'lim tizimi ham muhim omillardan biri hisoblanadi. Tarix fanining maktab va oliy ta'lim tizimidagi o'rni jamiyat a'zolarining tarixiy ongini shakllantirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega.

Ta'lim jarayonida tarixiy bilimlar tizimlashtiriladi, tarixiy tafakkur rivojlantiriladi va tarixiy qadriyatlar singdiriladi. Shu bois tarix ta'limining ilmiyligi, xolisligi va metodik asoslanganligi milliy tarixiy ongning sog'lom rivojlanishida muhim ahamiyat kasb etadi.

Shu bilan birga, davlat siyosati ham milliy tarixiy ong shakllanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Tarixiy merosga munosabat, tarixiy sanalar va shaxslarni e'zozlash, milliy bayramlar va ramzlar orqali tarixiy ong institutsional darajada mustahkamlanadi. Biroq bu jarayon ilmiy tarixshunoslik yutuqlariga tayangan holda amalga oshirilgandagina ijobiy natija beradi. Aks holda tarixiy ong mafkuraviy vositaga aylanib, ilmiy xolislikka putur yetkazishi mumkin.

Demak, milliy tarixiy ong jamiyatning tarixiy tajribasini anglash, milliy o'zlikni shakllantirish va tarixiy xotirani saqlashda muhim ilmiy kategoriya hisoblanadi. Uni nazariy jihatdan chuqur asoslab o'rganish tarix fanining dolzarb vazifalaridan biri bo'lib, mustaqil jamiyat sharoitida alohida ahamiyat kasb etadi.

Milliy tarixiy ong shakllanishi jarayonida tarixiy xotira bilan bir qatorda mafkuraviy omillar ham muhim rol o'ynaydi. Har bir jamiyatda tarixga bo'lgan munosabat muayyan darajada hukmron mafkura orqali shakllantiriladi. Mafkura tarixiy voqealarning talqinini belgilaydi, muayyan tarixiy shaxslar va davrlarga ustuvorlik beradi yoki ularni ikkinchi darajali holatga tushiradi. Shu sababli milliy tarixiy ong ko'pincha tarixiy haqiqat bilan mafkuraviy talqin o'rtasidagi murakkab munosabatlar natijasida vujudga keladi.

Tarixiy xotira va mafkura o'rtasidagi aloqadorlik ayniqsa mustamlakachilik va totalitar tuzumlar sharoitida yaqqol namoyon bo'ladi. Bunday davrlarda hukmron siyosiy kuchlar tarixni o'z manfaatlariga mos ravishda qayta talqin qilishga intiladi. Natijada milliy tarixiy ong cheklanadi, ayrim tarixiy voqealar va shaxslar ataylab e'tibordan chetda qoldiriladi yoki salbiy ranglarda tasvirlanadi. Bu holat jamiyatning tarixiy o'zligini anglash jarayoniga jiddiy putur yetkazadi.

Mustamlakachilik sharoitida milliy tarixiy ongning asosiy muammolaridan biri tarixiy subyektivlikning yo'qotilishidir. Ya'ni mahalliy jamiyat o'z tarixini mustaqil subyekt sifatida emas, balki tashqi kuchlar nigohi orqali anglashga majbur bo'ladi. Bunday sharoitda milliy tarixiy ong ikkilamchi, parchalangan va fragmentar xarakter kasb etadi. Tarixiy xotira esa asosan rasmiy tarixiy diskurs doirasida shakllanadi.

Totalitar tuzum sharoitida esa tarixiy ong yanada qat'iy nazorat ostiga olinadi. Tarixiy tadqiqotlar, darsliklar va ommaviy axborot vositalari yagona mafkuraviy konsepsiyaga bo'ysundiriladi. Tarixiy jarayonlar sinfiy yondashuv asosida talqin qilinib, milliy omillar ikkinchi darajaga tushiriladi. Bu holat milliy tarixiy ongning tabiiy rivojlanishiga to'sqinlik qiladi va tarixiy xotiraning buzilishiga olib keladi.

Milliy tarixiy ong shakllanishida ta'lim tizimi alohida ahamiyat kasb etadi. Tarix fanining ta'lim tizimidagi mazmuni jamiyat a'zolarining tarixiy tafakkurini shakllantirishda asosiy vosita bo'lib xizmat qiladi. Darsliklar va o'quv dasturlarida tarixiy voqealarning qanday

talqin qilinishi, qaysi davr va shaxslarga urg'u berilishi milliy tarixiy ongning mazmunini belgilaydi. Shu bois tarix ta'limi faqat bilim berish bilan cheklanmasdan, tarixiy tafakkurni rivojlantirishga xizmat qilishi lozim.

Ta'lim tizimi orqali shakllangan tarixiy ong jamiyatning keng qatlamlariga ta'sir ko'rsatadi. Aynan shu jarayonda tarixiy voqealar umumlashtiriladi, muayyan tarixiy stereotiplar shakllanadi va tarixga nisbatan barqaror munosabatlar vujudga keladi. Agar ta'lim jarayonida tarixiy jarayonlar bir yoqlama yoki mafkuraviy ruhda talqin qilinsa, milliy tarixiy ongning rivojlanishi cheklanadi. Shu sababli tarix ta'limida ilmiy xolislik va metodologik asoslanganlik muhim ahamiyatga ega.

Milliy tarixiy ong shakllanishida ommaviy axborot vositalari va madaniy institutlar ham muhim rol o'ynaydi. Matbuot, adabiyot, san'at va kino orqali tarixiy voqealar ommaviy ongga singdiriladi. Bu jarayonda tarixiy obrazlar va ramzlar shakllanib, ular jamoaviy xotiraning ajralmas qismiga aylanadi. Shu bilan birga, ommaviy madaniyat tarixiy voqealarni soddalashtirilgan yoki romantiklashtirilgan shaklda talqin qilishi ham mumkin, bu esa tarixiy ongning ilmiy asoslariga ta'sir ko'rsatadi.

Mustaqillik sharoitida milliy tarixiy ongni qayta tiklash va rivojlantirish masalasi dolzarb ahamiyat kasb etadi. Bu jarayon tarixiy merosni qayta baholash, ilgari chetda qolgan tarixiy voqealar va shaxslarni ilmiy muomalaga kiritish bilan chambarchas bog'liqdir. Mustaqillik tarixshunosligi milliy tarixiy ongni ilmiy asosda shakllantirish uchun

yangi imkoniyatlar yaratadi. Biroq bu jarayon ham muayyan murakkabliklar va muammolar bilan kechadi.

Milliy tarixiy ongni ilmiy asosda rivojlantirish uchun metodologik yangilanish muhim ahamiyatga ega. An'anaviy tarixiy yondashuvlar bilan bir qatorda sotsiologik, madaniy va interdisiplinar metodlardan foydalanish tarixiy ongni yanada chuqurroq tahlil qilish imkonini beradi. Bu esa milliy tarixiy ongni faqat tarixiy voqealar ketma-ketligi emas, balki murakkab ijtimoiy-madaniy jarayon sifatida o'rganishga yordam beradi.

Shu tariqa, milliy tarixiy ong tarixiy xotira, mafkura, ta'lim tizimi va davlat siyosati ta'sirida shakllanadigan murakkab ijtimoiy hodisa hisoblanadi. Uni ilmiy jihatdan o'rganish va xolis asosda rivojlantirish jamiyatning tarixiy o'zligini anglash jarayonida muhim ahamiyat kasb etadi.

Milliy tarixiy ongni ilmiy jihatdan tadqiq etish murakkab metodologik yondashuvni talab qiladi. Chunki mazkur hodisa nafaqat tarixiy jarayonlarning aks sadosi, balki jamiyatning ijtimoiy, siyosiy va madaniy rivoji bilan chambarchas bog'liq bo'lgan ko'p qatlamli ijtimoiy ong shaklidir. Shu sababli milliy tarixiy ongni o'rganishda an'anaviy tarixiy metodlar bilan bir qatorda interdisiplinar yondashuvlardan foydalanish zarurati yuzaga keladi.

Tarixiy-tahliliy metod milliy tarixiy ongning shakllanish jarayonlarini muayyan tarixiy davrlar kesimida o'rganish imkonini beradi. Ushbu metod orqali tarixiy ongning rivojlanish bosqichlari, o'zgarish tendensiyalari va uzilish nuqtalari aniqlanadi. Ayniqsa, siyosiy tuzumlar almashinuvi,

mafkuraviy burilishlar va ijtimoiy islohotlar tarixiy ong mazmuniga qanday ta'sir ko'rsatganini tahlil qilishda mazkur yondashuv muhim ahamiyat kasb etadi.

Milliy tarixiy ongni tadqiq etishda tarixshunoslik tahlili alohida o'rin tutadi. Tarixshunoslik orqali muayyan davrda tarix qanday talqin qilingani, qaysi nazariy yondashuvlar ustuvor bo'lgani va tarixiy voqealarga qanday baho berilgani aniqlanadi. Bu esa milliy tarixiy ongning ilmiy asoslari bilan mafkuraviy talqinlar o'rtasidagi farqlarni ochib berish imkonini yaratadi. Tarixshunoslik tahlili, ayniqsa, mustamlaka va totalitar davrlarda shakllangan tarixiy qarashlarni tanqidiy qayta ko'rib chiqishda muhim ahamiyatga ega.

Manbashunoslik yondashuvi milliy tarixiy ongni tadqiq etishda muhim metodologik asos hisoblanadi. Tarixiy ong shakllanishining manbalari sifatida arxiv hujjatlari, rasmiy hujjatlar, davriy matbuot, xotiralar va adabiy manbalar muhim o'rin tutadi. Ushbu manbalarni tanqidiy tahlil qilish orqali tarixiy ongning shakllanish mexanizmlari va uning ijtimoiy ongga singish jarayonlari aniqlanadi. Ayniqsa, davriy matbuot va ta'lim materiallari milliy tarixiy ongni ijtimoiylashtirish jarayonini o'rganishda muhim manba hisoblanadi.

Milliy tarixiy ongni o'rganishda tizimli yondashuv ham alohida ahamiyat kasb etadi. Bu yondashuv tarixiy ongni alohida unsurlar yig'indisi sifatida emas, balki o'zaro bog'liq elementlardan iborat yaxlit tizim sifatida ko'rib chiqishga imkon beradi. Tarixiy xotira, tarixshunoslik, ta'lim, mafkura va davlat siyosati mazkur tizimning asosiy komponentlari hisoblanadi. Ularning o'zaro ta'siri natijasida milliy tarixiy

ongning mazmuni va yo'nalishi shakllanadi.

Mazkur tadqiqot doirasida mualliflik konsepsiyasi sifatida milliy tarixiy ongning tarixiy jarayonlar bilan uzviy bog'liqligi, ammo ular bilan to'liq aynanlashmasligi haqidagi yondashuv ilgari suriladi. Ya'ni milliy tarixiy ong tarixiy voqealarning bevosita aks ettirilishi emas, balki ularning jamiyat tomonidan idrok etilishi va talqin qilinishi natijasida shakllanadi. Bu jarayonda tarixiy haqiqat bilan ijtimoiy talqin o'rtasida muayyan masofa mavjud bo'ladi.

Mualliflik yondashuviga ko'ra, milliy tarixiy ongni shakllantirishda uch asosiy darajani ajratish mumkin: ilmiy tarixiy bilimlar darajasi, ommaviy tarixiy tasavvurlar darajasi va institutsional tarixiy ong darajasi. Ilmiy tarixiy bilimlar darajasi tarixshunoslik va akademik tadqiqotlar bilan bog'liq bo'lsa, ommaviy tarixiy tasavvurlar kundalik ong va jamoaviy xotira orqali shakllanadi. Institutsional tarixiy ong esa davlat siyosati, ta'lim tizimi va rasmiy diskurslar orqali namoyon bo'ladi. Ushbu darajalar o'zaro ta'sirda bo'lib, milliy tarixiy ongning umumiy qiyofasini belgilaydi.

Milliy tarixiy ongni tadqiq etishda interdisiplinar yondashuvlardan foydalanish muhim ilmiy natijalarga olib keladi.

Sotsiologiya, madaniyatshunoslik va siyosatshunoslik bilan uyg'unlashgan holda olib borilgan tarixiy tadqiqotlar milliy tarixiy ongning ijtimoiy mexanizmlarini chuqurroq anglash imkonini beradi. Bu esa tarix fanining metodologik imkoniyatlarini kengaytiradi va tarixiy ong muammosini

yanada kengroq ilmiy kontekstda o'rganishga xizmat qiladi.

Shu tariqa, milliy tarixiy ongni ilmiy tadqiq etish kompleks metodologik yondashuvni talab qiladigan murakkab jarayon hisoblanadi. Tarixiy-tahliliy, tarixshunoslik, manbashunoslik va tizimli yondashuvlarning uyg'un qo'llanilishi milliy tarixiy ongni chuqur va xolis tahlil qilish imkonini beradi. Mazkur yondashuvlar asosida ishlab chiqilgan mualliflik konsepsiyasi milliy tarixiy ongni zamonaviy tarixshunoslik nuqtai nazaridan qayta anglashga xizmat qiladi.

XULOSA

Mazkur maqolada milliy tarixiy ong tushunchasining nazariy-metodologik asoslari kompleks yondashuv asosida tahlil qilindi. Tadqiqot jarayonida milliy tarixiy ong jamiyatning tarixiy tajribasini anglash, milliy o'zlikni shakllantirish va tarixiy xotirani saqlashda muhim ijtimoiy ong shakli ekanligi ilmiy jihatdan asoslab berildi. Milliy tarixiy ong faqat tarixiy bilimlar yig'indisi emas, balki tarixiy voqealar va jarayonlarga nisbatan shakllangan ijtimoiy baholar, qadriyatlar hamda munosabatlar tizimi ekanligi aniqlashtirildi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, milliy tarixiy ong ijtimoiy ongning boshqa shakllari bilan uzviy bog'liq holda rivojlanadi va jamiyatdagi siyosiy, mafkuraviy hamda madaniy jarayonlar ta'sirida doimiy o'zgarib boradi. Tarixiy ongning mazmuni muayyan tarixiy davrning ijtimoiy sharoiti, siyosiy tuzumi va hukmron mafkurasi bilan chambarchas bog'liq bo'lib, bu holat tarixiy ongning dinamik xarakterga ega ekanligini tasdiqlaydi.

Maqolada tarixiy xotira va milliy tarixiy ong o'rtasidagi murakkab o'zaro aloqadorlik ilmiy asosda yoritildi. Tarixiy xotira milliy tarixiy ongning shakllanishida muhim manba bo'lsa-da, u har doim ham obyektiv xarakterga ega bo'lavermasligi, ko'pincha siyosiy va mafkuraviy omillar ta'sirida qayta talqin qilinishi aniqlab berildi. Shu sababli tarix fanining asosiy vazifalaridan biri tarixiy xotirani tanqidiy tahlil qilish va milliy tarixiy ongni ilmiy xolislik asosida shakllantirishdan iborat ekanligi asoslandi.

Tadqiqot davomida milliy tarixiy ong shakllanishiga ta'sir etuvchi asosiy omillar sifatida tarixshunoslik, ta'lim tizimi, ommaviy axborot vositalari va davlat siyosati alohida tahlil qilindi. Ayniqsa, ta'lim tizimining milliy tarixiy ongni shakllantirishdagi o'rni muhim ekani qayd etildi. Tarix fanining ta'lim jarayonida qanday talqin qilinishi jamiyat a'zolarining tarixiy tafakkuri va tarixga bo'lgan munosabatini belgilab berishi ilmiy jihatdan asoslandi.

Maqolada milliy tarixiy ongni tadqiq etishda metodologik yondashuvlarning ahamiyati alohida ta'kidlandi. Tarixiy-tahliliy, tarixshunoslik, manbashunoslik va tizimli yondashuvlarning uyg'un qo'llanilishi milliy tarixiy ongni ko'p qirrali ijtimoiy hodisa sifatida chuqur

o'rganish imkonini berishi ko'rsatib berildi. Shu bilan birga, interdisiplinar yondashuvlardan foydalanish tarix fanining metodologik imkoniyatlarini kengaytirishi va milliy tarixiy ong muammosini yanada keng ilmiy kontekstda tahlil qilishga xizmat qilishi asoslandi.

Tadqiqot doirasida ilgari surilgan mualliflik konsepsiyasiga ko'ra, milliy tarixiy ong tarixiy jarayonlarning bevosita aks ettirilishi emas, balki ularning jamiyat tomonidan idrok etilishi va talqin qilinishi natijasida shakllanadigan murakkab ijtimoiy hodisadir. Milliy tarixiy ongning ilmiy, ommaviy va institutsional darajalari o'zaro ta'sirda bo'lib, uning umumiy mazmuni va yo'nalishini belgilaydi. Ushbu yondashuv milliy tarixiy ongni bir tomonlama talqin qilishdan voz kechib, uni tizimli va kompleks tarzda o'rganish imkonini beradi.

Xulosa qilib aytganda, milliy tarixiy ongni nazariy va metodologik jihatdan asoslab o'rganish zamonaviy tarix fanining dolzarb vazifalaridan biri hisoblanadi. Mazkur tadqiqot natijalari milliy tarixiy ong muammosini chuqurroq anglashga, tarixshunoslikning metodologik bazasini boyitishga hamda mustaqil jamiyat sharoitida tarixiy xotira va milliy o'zlikni ilmiy asosda shakllantirishga xizmat qiladi.

References:

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent, 2023.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining tarixiy merosni o'rganish va targ'ib etishga oid farmon va qarorlari. – Toshkent, 2017–2022.
3. O'zbekiston tarixi fanini rivojlantirish konsepsiyasi. – Toshkent, 2021.
4. Karimov I.A. Tarixiy xotirasiz kelajak yo'q. – Toshkent: Sharq, 1998.
5. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.

6. Asqarov A. O'zbekiston tarixi metodologiyasi. – Toshkent: Fan, 2016.
7. Alimuhamedov R. Tarixiy ong va tarixshunoslik masalalari. – Toshkent: Fan, 2019.
8. Ziyoyev H. O'zbek davlatchiligi tarixi. – Toshkent: Sharq, 2000.
9. Jo'rayev N. Tarixiy tafakkur va milliy ong masalalari // O'zbekiston tarixi. – 2018. – №3.
10. Qosimov B. Milliy o'zlik va tarixiy xotira muammolari. – Toshkent, 2020.
11. Hobsbawm E. Nations and Nationalism since 1780. – Cambridge University Press, 1990.
12. Anderson B. Imagined Communities. – London: Verso, 2006.
13. Nora P. Between Memory and History: Les Lieux de Mémoire // Representations. – 1989. – No. 26.
14. Smith A.D. National Identity. – Reno: University of Nevada Press, 1991.
15. Assmann J. Cultural Memory and Early Civilization. – Cambridge, 2011.
16. Toshpolatov A. Tarixiy xotira va jamoaviy ong masalalari // Sharqshunoslik. – 2019. – №4.
17. Xo'jayev S. Mustaqillik davrida tarix fanining metodologik yangilanishi // Ijtimoiy fanlar. – 2021. – №2.
18. Abdurahmonov U. Tarixiy ong va ta'lim tizimi o'rtasidagi uzviylik // Pedagogika. – 2020. – №1.
19. O'zbekiston Milliy arxivi materiallari.
20. O'zbekiston Respublikasi Markaziy davlat arxivi hujjatlari.
21. O'zbekiston Milliy kutubxonasi fondlari.
22. Said E. Culture and Imperialism. – New York: Vintage Books, 1994.
23. Foucault M. Power/Knowledge. – New York: Pantheon Books, 1980.
24. Gellner E. Nations and Nationalism. – Oxford: Blackwell, 1983.
25. Tarixshunoslik va metodologiya muammolariga bag'ishlangan ilmiy maqolalar to'plami. – Toshkent, 2022.
26. Zamonaviy tarixshunoslik: nazariya va amaliyot. – Toshkent: Fan, 2020.